WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO WIELKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO
WYCHODZI 1-go i 15-go KAŻDEGO MIESIĄCA
ROK II | WARSZAWA, DNIA 1 KWIETNIA 1927 R. | NUMER 7
Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14

MIĘDZYNARODOWE POROZUMIENIA GOSPODARCZE*)

Porozumienia międzynarodowe są dalszem rozwinięciem porozumień narodowych wewnątrz poszczególnych państw i ich prądów przemysłowych. W nowoczesnem życiu gospodarczem jedną z poważniejszych tendencyj jest tworzenie syndykatów.

Syndykaty powstały jako wykładnik potrzeby złagodzenia wzajemnej między przedsiębiorstwami konkurencji i stworzenia pewnego rodzaju stabilizacji cen i stosunku między popytem i podażą. Z chwilą ustabilizowania rynku wewnętrznego narzuca się zadanie złagodzenia konkurencji na rynkach zagranicznych i stabilizacji rynków zagranicznych. Doświadczenia syndykatów stwierdzają, że popierają one i subsydjują wywóz. Przykładem tego jest niemiecki eksport żelaza, sprzedawanego na rynkach zagranicznych po niskich cenach, wskutek czego zagraniczny przemysł przetwórczy żelazny miał tańsze żelazo, niż niemiecki i z nim skutecznie konkurował. Powstała przeto tendencja do porozumienia między syndykatami poszczególnych krajów. Tendencja ta ogarniać będzie nawet kraje o słabym stosunkowo przemyśle, gdyż brak w syndykacie drobnego outsidera może szkodzić ogólnej polityce syndykatowej.

Pewne porozumienia międzynarodowe następują pod patronatem Rządu i mają nawet cechy porozumień politycznych. Przy omawianiu np. spraw syndykatu żelaznego francusko-niemieckiego — w chwili zaostrzenia rokowań — wysuwane były momenty polityczne obok gospodarczych.

Niemniej poważne od syndykatów znaczenie odgrywają koncerny. Obejmują one różne kraje, zdobywają poważne wpływy. Międzynarodowy koncern Solvaya np. oparty na patencie i znacznych zasobach finansowych — posiada zakłady przemysłowe w różnych krajach. Po wojnie zwłaszcza ujawniła się tendencja doześrodkowania w jednym albo paru krajach dyspozycyj nad pewnemi gałęziami przemysłu, czynnemi w szeregach krajów. Doświadczenia bowiem przedwojenne wykazały, że częstokroć niektóre kraje nie potrafią zorganizować własnego handlu międzynarodowego. We Francji np. handel metalami znajdował się w rękach niemieckich; w Polsce — sprzedaż ołowiu z huty państwowej powierzono koncernowi francuskiemu; wpływy decydujące w zakresie polskiego cynku posiada koncern amerykański i t. d. Istnieje więc prąd do koncentrowania dyspozycyj.

Koncerny o wybitnej tendencji rozwojowej poczęły nabierać cech samoistności. Niemieckie fabryki elektrotechniczne tworzyły koncerny, obejmujące zorganizowane przez siebie elektrownie, posiadały własne instytucje finansowe i wzajemnie miały w portfelu część swych akcyj. W ten sposób ryzyko rozłożone jest na tyle instytucyj, że byt ich staje się pewniejszy i samodzielniejszy.

Ważną tendencją dzisiejszego życia gospodarczego jest też powstawanie zespołów, podejmujących się funkcji finansowania i mających kontakt z instytucjami finansowemi, które kupują rozmaite walory, w tem również mniej pewne, gdyż wówczas ryzyko jest rozłożone. Występuje też tendencja nabywania walorów emitowanych na podkład walorów lokalnych, a więc mających charakter zastępczy i obejmujących różne kraje, czyli tendencja rozłożenia ryzyka na kilka krajów.

Polska jest również wciągana w orbitę koncernów. Koncern zapałczany, koncern angielski zaangażowany w Sp. Akc. „Siła i Światło", przemysł cynkowy, wytwórczość ołowiu — oto przykłady niektórych koncernów, działających na terenie Polski.

Powstaje pytanie, jak Polska ma się ustosunkować do tego ruchu międzynarodowego. Sądzić trzeba, że raczej przychylnie ,gdyż możemy wówczas uzyskać szanse finansowania naszego przemysłu i posiąść doświadczenie i metody techniczne wytwórczości zagranicznej. Chodzi tylko o to, jak porozumienie takie będzie zawarte, gdyż na tym punkcie powstaje wiele trudności, różnych dla rozmaitych gałęzi przemysłu. Mimo to — droga powyższa winna być przez Polskę obrana.

---

*) Streszczenie referatu wygłoszonego na Ogólnem Zebraniu Związku Przemysłu Chemicznego dn. 26 lutego r. b. przez p. Henryka Tennenbauma.

PROJEKTY NOMENKLATURY CELNEJ

Począwszy od niniejszego zeszytu „Wiadomości Przemysłu Chemicznego", umieszczać będziemy projekty nomenklatury nowej taryfy celnej w brzmieniu, przyjętem przez Komisję Chemiczną dla zebrania materjałów do nowej taryfy celnej. Jak wiadomo, budowa nowej nomenklatury prowadzona jest w podkomisjach specjalnych, w których skład wchodzą fachowcy odnośnej branży, zarówno producenci, jak konsumenci. Po opracowaniu projektów przez podkomisje, są one wnoszone na plenum Komisji, pracującej ze współudziałem delegatów Ministerstwa Skarbu i Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Uzgodnione w ten sposób opracowania publikowane będą w naszem czasopiśmie.

Poniżej zamieszczamy projekt nomenklatury grupy gumowej. Numery bieżące pozycyj mają charakter symboliczny i wskazują porządek, w jakim umieszczone być mają poszczególne artykuły. Ponieważ powyższe opracowanie nosi charakter projektu, przeto jest ono przedewszystkiem tematem do dyskusji. Wszelkie uwagi i spostrzeżenia, dotyczące zarówno dziś opublikowanego jak w przyszłości ogłaszanych projektów — prosimy kierować pod adresem Komisji Chemicznej dla zebrania materjałów do nowej taryfy celnej, Związek Przemysłu Chemicznego, Czackiego Nr. 14.

PROJEKT NOMENKLATURY DLA GRUPY GUMOWEJ

Kauczuk, guma, wyroby gumowe.

100. Kauczuk (gutaperka, balata) surowe i myte:
  a) w formie brył, bryłek, sznurów,
  b) w płytach, płytkach i arkuszach,
  c) olej kauczukowy (mleko kauczukowe z dodatkiem środków stabilizujących).
101. Namiastki kauczuku w formie brył, bryłek, sznurów, płyt, płytek i arkuszy;
  a) kauczuk syntetyczny,
  b) regenerat gumowy,
  c) faktis,
  d) inne namiastki kauczuku.
102. Mieszanka gumowa (kauczuk z domieszką chemikalij) we wszelkich postaciach i wyroby z niej, niewulkanizowane.
103. Odpadki z gumy wulkanizowanej, niezdatne do użycia, jako wyroby.
104. Proszek (mąka) z gumy wulkanizowanej.

UWAGA: Odpadki i proszek z gumy wulkanizowanej sprowadzane przez odpowiednie fabryki, przerabiające je na regenerat — za pozwoleniem Min. Skarbu.

105. Rozczyn (klej) kauczukowy i gumowy:
  a) w opakowaniu do 25 gr. włącznie brutto,
  b) w opakowaniu wagi od 25 gr. do 500 gr. włącznie brutto,
  c) w opakowaniu wagi ponad 500 gr. brutto.
106. Nici gumowe.
107. Ceratka gumowa.
108. Taśma izolacyjna gumowa lub gumowana.
109. Wszelkie wyroby z gumy, oprócz osobno wymienionych, bez dodatku innych materjałów lub z ich dodatkiem, o wadze sztuki:
  a) 100 gr. i mniej,
  b) powyżej 100 gr. do 500 gr. włącznie,
  c) powyżej 500 gr. do 1,500 gr. włącznie,
  d) powyżej 1,500 gr.

UWAGA: Podług tego punktu cli się wyroby, jeżeli przez połączenie z innemi materjałami, obłożonemi wyższą stawką celną, nie podlegają one większej opłacie.

110. Obuwie z gumy z dodatkiem tkanin, skór, sprzączek itp. pospolitych materjałów lub bez nich:
  a) kalosze,
  b) śniegowce,
  c) obuwie z tkanin z podeszwą gumową,
  d) buty gumowe z wysokiemi cholewami,
  e) inne, oprócz osobno wymienionych.

UWAGA: Obuwie ze skóry, nawet z podeszwą gumową, cli się według stawek dla obuwia skórzanego.

111. Podeszwy i obcasy gumowe lub kauczukowe.
112. Pasy napędne lub do przenośników (transporterów) z gumy z dodatkiem innych materjałów.
113. Opony do kół pneumatycznych:
  a) samochodowe i motocyklowe,
  b) samolotowe.
  c) rowerowe,
  d) powozowe i inne.
114. Opony gumowe do kół masywne i półmasywne:
  a) samochodowe,
  b) powozowe i inne.
115. Kiszki (dętki):
  a) samochodowe, samolotowe i motocyklowe,
  b) rowerowe,
  c) inne.

UWAGA: Opony i kiszki podlegające opłacie celnej z pp.: 113, 114 i 115 zmontowane na kołach, — są clone według materjału kół z dodatkiem . . %.

116. Zabawki i lalki gumowe z dodatkiem lub bez dodatku innych materjałów.
117. Gumowe piłki i pęcherze do gier dziecinnych i sportowych:
  a) piłki gumowe bez dodatku innych materjałów, niebarwione i barwione,
  b) piłki gumowe z dodatkiem innych materjałów,
  c) pęcherze gumowe do piłek.
118. Gąbki gumowe.
119. Czepki gumowe bez dodatku innych materjałów.
120. Guma do wycierania w płytach i cięta w kawałkach o wadze sztuki:
  a) 100 gr. i mniej,
  b) powyżej 100 gr.
121. Chirurgiczne rękawice gumowe (przezroczyste).
122. Gumowe palce i smoczki.
123. Ochronniki (prezerwatywy) gumowe.
124. Baloniki gumowe.
125. Guma twarda (ebonit):
  a) niepolerowane arkusze, nieobrobione płytki, pałeczki, rurki itp.,
  b) wyroby, oprócz osobno wymienionych, również z dodatkiem innych materjałów, o wadze sztuki:
    I. 100 gr. i mniej,
    II. powyżej 100 gr. do 500 gr. włącznie,
    III. powyżej 500 gr. do 1,500 gr. włącznie,
    IV. powyżej 1,500 gr.

UWAGA: Podług tego punktu cli się przedmioty o tyle, o ile przez połączenie z innemi materjałami, obłożonemi wyższą stawką celną, nie podlegają one większej opłacie.

126. Artykuły chirurgiczne z gumy twardej i miękkiej z wyjątkiem oddzielnie wymienionych, również z dodatkiem innych materjałów.

UWAGA I: Wały i wałki obłożone gumą dla celów przemysłowych lub dla wyżymaczek domowych, opłacają cło według materjału rdzenia wałów lub wałków z dodatkiem:
  a) wały dla celów przemysłowych . . . %,
  b) wałki do wyżymaczek . . . . . %.

UWAGA II: Tkaniny przerabiane lub przekładane gumą, również gumą i innemi materjałami do wyrobu taśm do grempli i drapalni za pozwoleniem Min. Skarbu.

UWAGA III. Tasiemki plecione nasycone lub przełożone gumą, sznurki i nici gumowe oprzędzone itp. podlegają opłacie cła według zasad poz. 205 dotychczasowej taryfy celnej.

UWAGA IV. Tkaniny elastyczne z nitkami gumowemi: wstążki, taśmy szelkowe i podwiązkowe itp. tkaniny nieelastyczne, nasycone lub przełożone gumą (oprócz wymienionych w poz. 194 dotychczasowej taryfy celnej oraz w punkcie 106 i w Uwadze II, niniejszego projektu) opłacają cło:
a) bawełniane — według podstawowego materjału z dodatkiem . . . . %,
b) wszelkie inne — według podstawowego materjału.

UWAGA V: Odzież zszyta lub sklejona z tkanin, pokrytych gumą z jednej lub dwu stron, nasyconych lub przełożonych gumą, oraz części odzieży w każdym stanie; gotowe szelki, podwiązki itp. wyroby ze wstążek i taśm elastycznych clą się według zasad poz. 209 dotychczasowej taryfy celnej.

KONGRES CHEMIKÓW NIEMIECKICH W ESSEN

W czasie od 7 — 12 czerwca 1927 r. odbędzie się w Essen XL Kongres Związku chemików niemieckich (8.000 członków). Połączona z nim będzie wystawa z dziedziny aparatów chemicznych, znana pod nazwą Achema (Ausstellung für chemisches Apparatewesen).

Przygotowania do tej wystawy są w pełnym toku. W dniu 17 lutego, w Essen odbyło się pierwsze przygotowawcze zebranie, na którem wygłoszono szereg referatów, mianowicie: Dr. Goldschmidta, Essen, Dyrektora Generalnego fabryki chemicznej, w której pracował Dr. Bergins, wynalazca sposobu upłynnienia węgla: „Znaczenie chemji dla Zagłębia Ruhry i jego rozwoju w przyszłości", Prof. Dr. Fischera, kierownika Kaiser - Wilhelm Institut für Kohlenforschung w Mülheim - Ruhr: „Nowsze wyniki badania węgla i znaczenie tychże dla Zagłębia Ruhry", Dr. Fr. Heinricha, Dortmund - Hörde: „Zadania chemji w hutnictwie", Dr. Sierp, Ruhrsiedlungsverband, Essen: „Chemja i hygiena".

Z powyższych referatów najciekawszym był referat pierwszy, dający syntetyczny pogląd na znaczenie chemji w ciężkim przemyśle. Goldschimdt stwierdził, że Zagłębie Ruhry daje obecnie 4/5 ogólnej produkcji Niemiec w węglu, koksie i żelazie, 600.000 ton smoły i 70.000 ton azotu rocznie w formie amonjaku i siarczanu amonowego oraz kilka miljardów m^3 gazu.

Wystawę urządza Deutsche Gesellschaft für chemische Apparatewesen (Dyrektor Dr. Buchner, Hannover) t. zn. nie producenci aparatów, lecz ich konsumenci.

KRONIKA

Dn. 24 marca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego na którem:

1) Przyjęto w poczet członków Związku następujące firmy: „Couronne" A. G. Gdańsk; F. Aarhus Oliefabrik A. G. Gdańsk; Związek Fabryk Kwasu Węglowego w Polsce, Warszawa.
2) W związku z uchwałą Walnego Zebrania z dn. 26 lutego r. b., zlecającą Zarządowi rozważenie sprawy ew. powołania Komisji arbitrażowej, celem rozważania sporów między członkami Związku — Zarząd postanowił: specjalnej Komisji nie wyłaniać, natomiast, zgodnie z dotychczasowemi precedensami — podejmować się arbitrażu w wypadku zwrócenia się stron zainteresowanych do Zarządu lub Dyrekcji Związku.
3) Do komisji finansowej Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowej Konferencji Chemicznej w Warszawie delegowano ze strony Zarządu Związku pp.: Dr. J. Landaua, Inż. E .Natansona, Inż. F. Wiślickiego, Inż. A. Likiernika, Inż. J. Wojnara, Prez. L. Spiessa, Dr. W. Sachsa, Inż. Z. Toeplitza.

Na podstawie układu Międzynarodowego Targu Poznańskiego z Dunajskim Targiem w Bratislawie, który się odbędzie od 21 sierpnia do 2 września rb. Zarząd powyższego Targu godzi się na udzielenie bezpłatnego stoiska dla Targu Poznańskiego na zasadzie wzajemności, przyczem na pow. stoisku Targu, może być wystawiony bezpłatnie materjał reklamowy eksportowych firm polskich jak: katalogi, cenniki, ulotki, fotografje itp.

Firmy eksportowe, które pragną skorzystać z pow. okazji zechcą nadesłać, możliwie najprędzej, cały materjał pod adresem Targu Poznańskiego, Głogowska 42, nadmieniając, iż materjał jest przeznaczony dla Targów Dunajskich.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że w okresie czasu pomiędzy 9 i 13 maja r. b. projektowana jest w Londynie w „Holland Park Hall" wystawa farmaceutyczna, w której wezmą udział wszystkie ważniejsze firmy angielskie, bądź to produkcyjne, bądź też handlujące lekarstwami, chemikaljami i materjałami aptecznemi.

Departament Akcyz i Monopoli Min. Skarbu zakomunikował Związkowi Przemysłu Chemicznego, że na skutek starań Związku zdecydowano obniżyć cenę soli przemysłowej wielickiej mielonej, do zł. 22 za 1 tonnę, franco wagon kopalnia. Wprawdzie sól wielicka, z uwagi na dużą zawartość siarczanów, w nieznacznym tylko stopniu nadaje się dla potrzeb przemysłu chemicznego, który używa przedewszystkiem sól z Wapna. Jednak obniżenie ceny soli wielickiej jest pierwszym krokiem naprzód w kierunku przystosowania cen podstawowego surowca do potrzeb naszej wytwórczości chemicznej. Związek nie zaniecha dalszych starań, aby uzyskać również możliwie dogodne dla przemysłu chemicznego rozwiązanie sprawy solnej w całej jej rozciągłości.

Dn. 25 marca r. b. odbyło się posiedzenie Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej, na którem, między innemi, rozważano sprawę obniżenia taryf eksportowych. Zniżki w ten sposób osiągnięte, wyrażają się ogólną sumą 5.000.000 zł. i mają być udzielane na przeciąg półrocza.

Obok innych, przyznane zostały 50%-owe ulgi od obecnie obowiązujących taryf eksportowych dla soli kuchennej, fabrycznej i bydlęcej; eksport soli kierowany jest przedewszystkiem na rynki bałtyckie. Dal-

szym wynikiem obniżenia taryf przewozowych na sól eksportową powinno być obniżenie taryf wewnętrznych na sól fabryczną, gdyż obecnie przewoźne wynosi ok. 50% ad valorem. Przy wysokich stawkach przewozowych również dla produktów przerobu chemicznego soli — warunki takie utrudniaia w znacznym stopniu walkę konkurencyjną z przemysłem niemieckim.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	470—500 zł.
Alkohol metylowy techniczny	160 „
„ „ czysty 99%	250 „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3 *	1,80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75 „
„ granulowany za 1 kg % N_2*	1,95 „
Azotan amonowy *	113 „
Benzol handlowy 90%	105 „
„ czysty	120 „
Chlorek cynku (ług 50%)	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	720 „
„ „pro narcosi“	1.800 „
Fenol	220 „
Formalina 30%	230 „
Gliceryna farmaceutyczna	515 „
„ techniczna	450 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	42.50 „
Klej kostny	220 „
„ skórny	260 „
Kwas azotowy 40° Bé, w przel. na 100% HNO_3*.	90 zł.
„ mrówkowy 85%	w złocie 150 „
„ siarkowy 66° Bé	w złocie 6,98 „
„ solny bez arsenu	13 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Naftalin surowy prasowany	38 „
„ czysty w łuskach	65 „
Oleina zwierzęca	325 „
Oleum 20%	w złocie 10,55 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	17 „
Smoła preparowana	29,50 „
Siarczan amonu	45 „
Siarczek sodu 60/62 %*	w złocie 55 „
Soda amonjakalna	28 „
„ kaustyczna	66 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	280 „
Superfosfat 16%	14,40—16,64 „
Toluol czysty	120 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50,** zagranicą **zł. 5.00.** Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60.**
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5
Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej“, tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Wydawca: w imieniu Związku Zawodowego Wielkiego Przemysłu Chemicznego — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola“ J. Buriana, Mazowiecka 11